
Ühisrahastus

Seotud lingid

[Finantsinspektsiooni ettepanek ühisrahastuse reguleerimiseks](#)

[Algatus ühisrahastuse reguleerimisega](#)

Ühisrahastus (*ingl crowdfunding*) on viimasel kümnendil jõudsalt arenenud uus finantseerimisviis: raha, mida on äriühingutel või ka füüsilistel isikutel vaja projekti elluviimiseks, kogutakse väikeste summade kaupa paljudelt inimestelt.

Ühisrahastamine toimub tavapäraselt avalike internetiplatvormide kaudu. Rahastuse taotlejate eesmärk on leida kindla aja jooksul projektile finantseerijad. Need, kes projekti raha paigutavad, soovivad vastutasuks teenida investeringutelt tulu, sh näiteks intressitulu või saada osa kasumist. Seega hõlmab ühisrahastus eelkõige kolme liiki osalejaid: projektiomanik (rahastuse taotleja), investor ja ühisrahastusplatvorm (ühisrahastusteenuse osutaja).

Ühisrahastus jaguneb kolmeks:

- **laenupõhine ühisrahastus** – viiakse kokku isikud, kes soovivad laenu võtta ja kes on valmis seda tasu eest andma.
- **investeringupõhine ühisrahastus** - rahastuse taotleja pakub ühisrahastusplatvormi kaudu võimalust investeerida taotleja väärtpaberitesse, aktsiatesse, osadesse või omakapitali instrumentidesse ning rahastuse andja saab vastutasuks osaluse, võlakirja või osa projekti tulust.
- **finantstulu mitte pakkuv ühisrahastus** – toetatakse projekte või annetatakse raha heategevusena ilma rahalise kasuta.

Ühisrahastuse areng

Kiiresti arenev ühisrahastus pakub panga-, fondi- ja investeerimisteenuste kõrval uusi võimalusi. Ühisrahastust kui alternatiivset rahastamisallikat kasutavad nii alustavad ja kasvavad ettevõtted kui ka eraisikud. Ühisrahastus võimaldab rahastada selliseid projekte, initsiatiive ja tarbijate soove, mida finantseerimise tavalahendused ei pruugi alati rahuldada.

Lisaks annab ühisrahastus säästudega isikutele võimaluse teenida lisatulu. Siiski tuleb meele pidada, et iga investeringuga kaasneb ka risk raha kaotada. Ühisrahastus teeb investeringud kättesaadavaks ehk on võimalik paigutada raha eri projektidesse väikeste summade kaupa. Ühisrahastuse on ilmselt muutnud populaarsemaks ka kohati üsna kõrged tootluslubadused, milles võib aga peegelduda muu hulgas investeringu kõrgem risk.

Ühisrahastust puudutavad regulatsioonid

Hetkel on investorikaitse regulatsioonidega kaetud ainult ettevõtjatele ühisrahastusteenuse osutajad. Nimelt jõustus 2020. aasta novembris Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid. Alates 2021. aasta 10. novembrist saavad hakata Finantsinspeksioonilt tegevusluba taotlema ühisrahastusteenuse osutajad, kes vahendavad ettevõtetele laene või võimaldavad investeerida ettevõtete väärtpaberitesse või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentidesse. Tegevusluba peab neil teenuse pakkumiseks olema hiljemalt 2022. aasta 11. novembriks. Ühisrahastusteenuse osutajad, kes vahendavad laenu tarbijatele, ühisrahastuse tegevusluba ei vaja. Sellised teenuseosutajad peavad Finantsinspeksioonilt taotlema tegevusloa krediidiandjate ja –vahendajate seaduses väljatoodud alustel. Samuti ei ole ühisrahastuse tegevusluba vaja finantstulu mitte pakkumise ühisrahastusettevõtte. Kuni 2022. aasta 10. novembrini võivad seni tegutsenud ühisrahastusteenuse osutajad oma tegevusega jätkata, kuid pärast seda kuupäeva nad ilma Finantsinspeksioonilt saadud tegevusloata enam teenust osutada ei tohi.

Määrus seab Euroopa Liidus ühised eeskirjad ühisrahastusteenuse osutamise, ühisrahastusteenuse osutajate töökorralduse, neile tegevusloa andmise ja nende järelevalve ning ühisrahastusteenuse läbipaistvuse ja turustamise kohta. Samuti tekib teenuseosutajal õigus pakkuda teenuseid piiriüleselt, kuid sellest peab Finantsinspeksiooni eraldi teavitama.

Ühisrahastamisega kaasnevad riskid

Ühisrahastusplatvormide kaudu investeerimisel või laenamisel peab arvestama järgmiste riskidega:

- **Raha kaotamise risk**

Investeerimisel võid kaotada sissemakstud raha. Ühisrahastamise kaudu pakutavad projektid võivad olla väga spekulatiivsed, eriti alustavatel ettevõtetel, sest neil pole tegevusajalugu ega tagatist, et nende äriplaan ka realiseerub. Seetõttu võib ettevõttesse tehtud investeering muutuda väärtusetuks. Lisaks on risk, et laenuvõtja ei suuda hiljem võetud laenu tagasi maksta või täita võlakirjast tulenevaid kohustusi. Ühisrahastatud kinnisvaraobjekti ei pruugi hiljem õnnestuda müüa loodetud hinnaga ning müügist otseselt sõltuv kasu võib seega jääda saamata.

- **Investeeringu pikaajalisus**

Ühisrahastuse puhul sõltub investeeringute tagastamine paljuski investeeritava ettevõtte käekäigust. Seetõttu tuleb sageli arvestada pika tasuvusperioodiga, eriti alustava ettevõtte puhul, kuna kasumisse jõudmine võib võtta aega või ei jõutagi kasumisse.

- **Likviidsusrisk**

Ühisrahastusplatvormid (või nende kaudu tegutsevad ettevõtted) ei pruugi võimaldada realiseerida investeeringut enne tähtaega. Lisaks ei ole tavapäraselt muud järeלטurgu, kus selliseid investeeringuid edasi müüa.

- **Usalduse kuritarvitamine**

Ühisrahastusplatvormide kaudu raha paigutajatel tuleks enne investeeringu tegemist kontrollida platvormi ja selle omanike/juhtkonna usaldusväärsust, sh varasemaid projekte. Investor peaks põhjalikult tutvuma ka ühisrahastusplatvormi tingimuste ja võetavate kohustustega.

- **Majanduse tsüklilisus**

Ühisrahastus ei ole isoleeritud majanduse üldisest käekäigust või finantssektori olukorrast. Ühisrahastuse kaudu vahendatud varasemate projektide õnnestumine ei ole garantii, et

sarnased projektid õnnestuvad ka tulevikus.

- **Risk majapidamise eelarvele**

Investeerida tuleks vaid sellise summa piires, mille kaotamine ei avalda mõju igapäevaelule.

Investeerimisotsuste tegemisel arvesta võimega võtta riske enda või pere eelarvele.

Viimati muudetud 11.11.2021 [Teavita mind, kui sisu muutub](#)